

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ઓરિસા એગ્રો ઈન્ડસ્ટ્રીઝ કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ભારતીય ઈન્ડસ્ટ્રીઝ અને અન્ય

નવેમ્બર ૮, ૨૦૦૫

[અરિજીત પાસાયત અને સી. કે. ઠાકર, ન્યાયાધીશ .]

ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦-કલમ ૨૨૬-રાજ્ય દ્વારા કરારના ઉદ્દંઘનનો દાવો -બિન-વૈધાનિક પ્રકૃતિ-પીડિત પક્ષ દ્વારા લેખિત અરજી-હકની જાળવણીક્ષમતા, ટકવાપાત્ર નથી-વધુ જેથી હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ હોવાથી-અરજદાર જોકે કાયદામાં ઉપલબ્ધ અન્ય કોઈપણ ઉપાયનો આશરો લઈ શકે છે.

પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ અપીલકર્તા-રાજ્ય નિગમ સાથે સંબંધિત બિનઉપયોગી મશીનરી/ઉપકરણો અને અન્ય ભંગાર સામગ્રી ઉપાડવાનો કરાર કર્યો હતો.પરંતુ ઉઠાવવામાં આવેલી ચીજવસ્તુઓના મૂલ્યને લઈને વિવાદ ઊભો થયો હતો.પરિણામે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ અપીલકર્તા-રાજ્ય નિગમ તરફથી કરારના ઉલ્લંઘનનો આરોપ લગાવતી રિટ અરજી દાખલ કરી.ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ છે જેનો રિટ અરજીમાં ચુકાદો આપી શકાતો નથી, તેમ છતાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના દાવાઓના આધારે અરજીને મંજૂરી આપી હતી.કોર્ટે એવું માન્યું હતું કે અપીલકર્તા-નિગમે દલીલ કરી હતી કે લગભગ રૂપિયા ૧૪.૯૦ લાખની ચીજવસ્તુઓ ઉપાડી લેવામાં આવી હતી, પરંતુ વસ્તુઓનો કોઈ ચોક્કસ સંકેત મળ્યો ન હતો અને તે આધારે એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ દાવો કર્યો હતો કે તેણે રૂપિયા ૩,૭૫,૩૦૦ નો માલ લીધો હતો અને અપીલકર્તા-નિગમમાં રૂપિયા ૧૧ લાખ જમા કરાવ્યા હતા, ત્યારે બાદમાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને રૂપિયા ૮.૫ લાખની રકમ ચૂકવવાની હતી.એટલે વર્તમાન અપીલ.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે ઠરાવ્યું:

૧.૧ હાઈકોર્ટનો ચુકાદો સ્પષ્ટ રીતે બિનટકાઉ છે અને તેને રદ કરવામાં આવ્યો છે.હાઈકોર્ટના ચુકાદાનું ખાલી અવલોકન દર્શાવે છે કે તર્કનો ઉપયોગ કર્યા સિવાયની અરજી હતી. એક તરફ ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે વિવાદિત પ્રશ્નો તેના રિટ અધિકારક્ષેત્રમાં ન જઈ શકાય.એવું પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે વિવાદનો સાર કરારનો ભંગ હતો.ઉપરોક્ત તારણો પર પહોંચ્યા પછી ઉચ્ચ અદાલતે રિટ અરજીને ફગાવી દેવી જોઈતી હતી.આશ્ચર્યજનક રીતે, ઉચ્ચ અદાલતે માત્ર પ્રતિવાદી નંબર ૧-લેખિત અરજદારના દાવા પર અને ખૂબ જ વિચિત્ર તર્ક પર કેસની તપાસ શરૂ કરી હતી કે અપીલકર્તા-નિગમે દાવો કર્યો હતો કે ઉઠાવવામાં આવેલી વસ્તુઓની કિંમત લગભગ રૂપિયા ૧૪.૯૦ લાખ હતી, પરંતુ કોઈ વિગતો ખાસ આપવામાં આવી ન હતી.અપીલકર્તા-નિગમ દ્વારા હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલા પ્રતિ-સોગંદનામા પરથી તે સ્પષ્ટ છે કે રિટ અરજદારના દાવાને વિવાદિત કરતી સંબંધિત વિગતો આપવામાં આવી હતી.[૬૦-જી-એચ; ૬૧-એ; ૬૨-સી]

૧.૨.રિટ અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી કલમોનું મૂલ્ય એક વિવાદિત તથ્યાત્મક પ્રશ્ન છે.જ્યાં હકીકતનો જટિલ પ્રશ્ન સામેલ હોય અને આ બાબતને તથ્યાત્મક પાસાઓ પર સંપૂર્ણ પુરાવાની જરૂર હોય, ત્યાં ઉચ્ચ અદાલતે રિટ અરજીને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ નહીં.ઉચ્ચ અદાલતે બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ કે નહીં તે મોટાભાગે

વિવાદની પ્રકૃતિ પર નિર્ભર કરશે અને જો વિવાદ વાસ્તવિક વિવાદમાં ગયા વિના ઉકેલી શકાતો નથી, તો ઉચ્ચ અદાલતે રિટ અરજીને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ નહીં.

[૬૧-બી-સી]

૧.૩.વર્તમાન કેસમાં, રિટ પિટિશન મુખ્યત્વે કરારના ઉલ્લંઘનના આરોપ પર આધારિત હતી પ્રશ્ન એ છે કે શું રિટ પિટિશનમાં વિરોધી પક્ષની કાર્યવાહી આખરે કરારની જવાબદારીના ઉલ્લંઘન સમાન છે કે કેમ તે હકીકતો પર આધાર રાખે છે અને તેની ચકાસણી કરવા માટે ભૌતિક પુરાવાઓની જરૂર પડશે અને આવા કિસ્સામાં રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ થવો જોઈએ નહીં.

[૬૧-સી]

બિહાર રાજ્ય વિરુદ્ધ જૈન પ્લાસ્ટિક એન્ડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ,
[૨૦૦૨] ૧ એસ. સી. સી. ૨૧૬ પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧.૪.જ્યાં વિવાદ હકીકતના પ્રશ્નોની આસપાસ ફરે છે, ત્યાં આ બાબતને બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ નહીં.[૬૧-ડી]

ભારતીય સ્ટેટ બેંક અને અન્ય વેરસસ ભારતીય સ્ટેટ બેંક કેન્ટીન કર્મચારી સંઘ અને અન્ય, [૧૯૯૮] ૫ એસ. સી. સી. ૭૪ અને *અધ્યક્ષ, ગ્રીડ*

કોર્પોરેશન ઓફ ઓરિસ્સા લિમિટેડ (ગ્રિડકો) અને અન્ય વર્સીસ સુકામણી દાસ (શ્રીમતી) અને અન્ય, [૧૯૯૯] ૭ એસસીસી ૨૯૮. પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧.૫.તાત્કાલિક કેસમાં ઉચ્ચ અદાલતે પોતે અવલોકન કર્યું છે કે હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ હતા અને તેમ છતાં નિર્દેશો આપ્યા જાણે કે તે દાવામાં નાણાંના દાવાનો ચુકાદો આપી રહ્યો હોય.

[૬૧-૬]

જનરલ મેનેજર કિસાન સહકારી ચિની મિલ્સ લિમિટેડ, સુલ્તાનપુર યુ. પી. વર્સીસ શત્રુઘ્ન નિષાદ અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૮ એસ. સી. સી. ૬૩૯; રાઉરકેલા શ્રમિક સંઘ વિરુદ્ધ સ્ટીલ ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૪ એસ. સી. સી. ૩૧૭; નેશનલ હાઈવે ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા વર્સીસ ગંગા એન્ટરપ્રાઇઝિસ અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૭ એસ. સી. સી. ૪૧૦; હર શંકર અને અન્ય વગેરે વગેરે વર્સીસ નાયબ આબકારી અને કરવેરા કમિશનર અને અન્ય, એ આઈ આર (૧૯૭૫) એસ. સી. ૧૧૨૧ અને ડિવિઝનલ ફોરેસ્ટ ઓફિસર વી વિશ્વનાથ ટી કંપની લિમિટેડ, એ આઈ આર (૧૯૮૧) એસ સી ૧૩૬૮ પર આધાર રાખ્યો હતો.

૨. મેસર્સ રાધાકૃષ્ણ અગ્રવાલ અને અન્યો વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય

અને અન્યોમાં રાજ્ય અથવા તેના એજન્ટો દ્વારા કથિત જવાબદારીના ઉદ્ધંધનને સ્થાપિત કરી શકાય તેવા કેસોના પ્રકારોની ગણતરી કરવામાં આવી હતી. સૂચવેલ ત્રીજી શ્રેણી એ છે કે જ્યાં રાજ્ય અને પીડિત વ્યક્તિ વચ્ચે કરાયેલો કરાર બિન-વૈધાનિક અને સંપૂર્ણ રીતે કરાર આધારિત હોય અને પક્ષકારોના અધિકારો અને જવાબદારીઓ કરારની શરતો અને રાજ્યની કાર્યકારી સત્તાના ઉપયોગ દ્વારા સંચાલિત થાય છે. વર્તમાન કેસ ઉપરોક્ત શ્રેણી દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યો છે. કલમ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાવાળાઓને શુદ્ધ અને સરળ કરારના ઉદ્ધંધનને સુધારવા માટે દબાણ કરવા માટે કોઈ રિટ ઓર્ડર જારી કરી શકાતો નથી. જ્યારે તથ્યાત્મક વિવાદો સામેલ હોય ત્યારે તે વધુ થાય છે.

[૬૨-બી-સી]

મેસર્સ રાધા કૃષ્ણ અગ્રવાલ અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ બિહાર

એન્ડ અન્યો, એ આઈઆર (૧૯૭૭) એસ સી ૧૪૯૬ પર આધાર રાખ્યો હતો.

૩. જો કે, આ બાબતમાં આ અદાલતની દખલગીરી પ્રતિવાદી

નંબર ૧ ના કાયદામાં ઉપલબ્ધ અન્ય કોઈ ઉપાય માંગવાના માર્ગમાં ઊભી રહેશે

નહીં. [૬૨-ડી]

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન:સિવિલ અપીલ નંબર
૩૯/૧૯૯૯.

ઓ જે સી નંબર ૮૪૮૮/૧૯૯૫ માં ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટના
૨/૧૨/૯૭ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તરફથી કેદાર નાથ ત્રિપાઠી અને શિબાશીષ મિશ્રા.

પ્રતિવાદી-વ્યક્તિગત (સદા નંદ મિશ્રા, પાવર ઓફ એટર્ની
ધારક).

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયાધીશ અરિજીત પાસાયત દ્વારા આપવામાં
આવ્યો હતો.

આ અપીલમાં પડકાર એ છે કે ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટની ડિવિઝન
બેન્ચે આપેલા ચુકાદામાં અપીલકર્તા-કોર્પોરેશનને આદેશની તારીખથી ત્રણ
મહિનાના સમયગાળાની અંદર પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને ડિફોલ્ટ શરત સાથે ૮.૫૦
લાખ રૂપિયાની રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે કે ચુકવણી ન કરવાના
કિસ્સામાં રકમ પર ત્રણ મહિના પછી ૧૨ ટકાના દરે વ્યાજ લાગશે.પ્રતિવાદી

નંબર ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ અરજીને તે મુજબ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

રિટ અરજદાર દ્વારા ટૂંકમાં રજૂ કરવામાં આવેલી પૃષ્ઠભૂમિ હકીકતો નીચે મુજબ છે:

અપીલકર્તા-કોર્પોરેશન દ્વારા તેની બિનઉપયોગી મશીનરીઓ/ઉપકરણો અને અન્ય ભંગાર સામગ્રીના નિકાલ માટે ત્રણ જુદી જુદી તારીખોએ ક્રમિક ટેન્ડર મંગાવવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ ઓછી ઓફરને કારણે તેમને રદ કરવામાં આવ્યા હતા અને આ તમામ પ્રસંગોએ પ્રતિવાદી નંબર ૧ રિટ અરજદાર ટેન્ડર કરનાર હતો.છેલ્લા પ્રસંગે રિટ અરજદારે મેટ્રિક ટન દીઠ ૪,૯૫૦ રૂપિયાની કિંમતની રજૂઆત કરી હતી.જો કે, આખરે વાટાઘાટો પર લેખોની સૂચિના સમયપત્રકમાં વર્ણવેલ સમગ્ર લોટ માટે રૂ. ૫૫,૦૦,૦૦૦ ની એક સામટી રકમનો તેમનો પ્રસ્તાવ સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો.એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે સમગ્ર ઉઠાંતરી ૩૦/૧૧/૧૯૯૩ દ્વારા પૂર્ણ થવી જોઈએ.રૂ. ૨,૭૫,૦૦૦ જમા કરવા ઉપરાંત રિટ અરજદારે તેના દ્વારા ઓફર કરવામાં આવેલી કુલ કિંમતના પાંચમા ભાગનો પ્રથમ હપ્તો તરીકે ૧૧,૦૦,૦૦૦ જમા કરાવવો જરૂરી હતો, જે તેણે નિર્ધિવાદપણે તારીખ ૨૭/૯/૧૯૯૩ ના બેંક ડ્રાફ્ટ દ્વારા જમા કરાવ્યો હતો.રકમ જમા કર્યા પછી, રિટ અરજદારના જણાવ્યા

અનુસાર જ્યારે તે સામગ્રીની ડિલિવરી લેવા ગયો ત્યારે તે ટ્રક અને જીપ વગેરેમાંથી ઘણા મૂલ્યવાન અને/અથવા મહત્વપૂર્ણ ભાગો ગુમ થતાં જોઈને નિરાશ થયો હતો.કેટલીક અન્ય સામગ્રીના સંદર્ભમાં, તે સેન્ટ્રલ સ્ટોરમાં ખસેડવામાં આવી હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.વધુમાં, સૂચિ ૯ ની આઈટમ નંબર ૧૬,૧૭ અને ૧૮ ડિલિવરી ઓર્ડર અનુસાર પહોંચાડવાની હતી, પરંતુ તે કાલાહાંડી ખાતેના સ્ટોર પર ઉપલબ્ધ નહોતી.અત્યાર સુધી આઈટમ નંબર ૩૨ જે 'ટ્રેકર' સાથે સંબંધિત છે તે ભવાનીપટના પોલીસે ચોરીના કેટલાક કેસમાં જપ્ત કરી હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.જે સામગ્રી માટે નાણાં ચૂકવવામાં આવ્યા હતા તે ઉપાડવાની સુવિધા આપવાને બદલે, કોર્પોરેશનના અધિકારીઓએ રિટ અરજદારને બીજા જથ્થાની સામગ્રીની ડિલિવરી લેવા માટે રૂ. ૧૧,૦૦,૦૦૦ નો બીજો હમો જમા કરવા કહ્યું હતું અને તેમના દ્વારા આપવામાં આવ્યું હતું કે વાહન છોડવાની વિચારણા (કલમ ૩૨) નો પ્રશ્ન બીજા હમાની રકમ જમા થયા પછી જ ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.આશ્ચર્યજનક રીતે અલગ અલગ તારીખો પર મોકલવામાં આવેલી આવી ખામીઓ વિશે રિટ અરજદારના વિવિધ પત્રોનો કોઈ જવાબ આપ્યા વિના, કોર્પોરેશને ૨/૩/૧૯૯૪ ના પત્ર દ્વારા રિટ અરજદારને પંદર દિવસના સમયગાળામાં રૂ.૪૦,૧૬,૦૦૦ રૂપિયાની બાકીની કિંમત જમા કરાવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.રિટ અરજદારે તેના ૨૭/૦૪/૧૯૯૪ તારીખના પત્રમાં ગુમ થયેલી વસ્તુઓની વિગતો આપી હતી અને એમ પણ જણાવ્યું હતું કે તેણે ₹ ૧૪,૮૪,૦૦૦ જમા કરાવ્યા હતા, જેમાં બાકીની રકમનો સમાવેશ થતો

હતો, પરંતુ તે માત્ર ₹ ૩,૭૫,૦૦૦ નો માલ પહોંચાડી શકતો હતો, કારણ કે કોર્પોરેશનના અધિકારીઓની નિષ્ક્રિયતાને કારણે બાકીની સામગ્રી ઉપાડી શકાતી ન હતી.કોઈ સકારાત્મક પ્રતિસાદ ન મળતાં રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તા-નિગમે વળતો સોગંદનામું દાખલ કરીને એવું વલણ અપનાવ્યું હતું કે રિટ અરજદારનો દાવો માત્ર કરારના કથિત ઉલ્લંઘનને કારણે ઉદ્ભવેલો પૈસાનો દાવો હતો અને તેથી, રિટ અરજી જાળવી શકાય તેવી ન હતી, કારણ કે સિવિલ કોર્ટમાં વૈકલ્પિક ઉપાય ઉપલબ્ધ છે.વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે રિટ અરજદારે આશરે ૧૪.૯ લાખ રૂપિયાની સામગ્રીની ડિલિવરી લીધી હતી.ટ્રક અને જીપમાંથી મહત્વના મૂલ્યવાન ભાગો ગુમ થવાના અથવા દૂર કરવાના આરોપોને ખાસ નકારી કાઢવામાં આવ્યા હતા.એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કોર્પોરેશન તરફથી કોઈ બેદરકારી કે લાપરવાહી કરવામાં આવી ન હતી.બીજી બાજુ, તે રિટ અરજદારની નિષ્ક્રિયતા અને ખરાબ હેતુ હતો જે મૂલ્યવાન વસ્તુઓને વસ્તુઓની સૂચિના અનુસૂચિ ૧ થી ૨૦ માંથી બહાર કાઢવા માંગતો હતો.હરીફ પક્ષોના વલણને ધ્યાનમાં લીધા પછી ઉચ્ચ અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર આવી કે વિવાદિત તથ્યો હોવાથી તેનો ચુકાદો રિટ પિટિશનમાં આપી શકાતો નથી.ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું કે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી એવું જણાયું હતું કે રિટ અરજદાર દ્વારા ઘણા

નિવેદનો આપવામાં આવ્યા હતા જેને વિરોધી પક્ષ-કોર્પોરેશન દ્વારા વિવાદિત કરવામાં આવ્યા હતા.મુખ્ય વિવાદ રિટ અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી વસ્તુના મૂલ્યની આસપાસ ફરતો હતો.વિવાદિત તથ્યોને રિટ પિટિશનમાં ચુકાદો આપી શકાતો નથી તેવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા પછી, ઉચ્ચ અદાલત દેખીતી રીતે વિરોધાભાસી તારણો/તારણો પર આવી હતી.તેમાંની કેટલીક નીચે ટાંકવામાં આવે છે:

"જો કે, અમને લાગે છે કે કરાર હેઠળની શરત કે જે સામગ્રી આવા દૂરના સ્થળોએ હતી તે ટૂંકા ગાળામાં ઉપાડવામાં આવે તે મુશ્કેલ છે, પક્ષ પણ તેને ઉપાડવા માટે પોતાનો શ્રેષ્ઠ પ્રયાસ કરે છે.આવા દૂરના સ્થળોએ સ્ટોકની ઉપલબ્ધતા પોતે જ તેમને તેમના સંબંધિત સ્થાનો પરથી ઉપાડવા માટે ઘણી રીતે અવરોધો પેદા કરવા માટેનું એક પરિબળ છે.

જો કે, પક્ષકારોના આક્ષેપો અને પ્રતિઆરોપોથી વેપારી સૌહાર્દ દલાલ છે અને જો આપણે નિર્દેશ આપીએ તો પણ તેમાં જોડાવાનું મુશ્કેલ બનશે.તેથી, અમે તેની રકમના રિફંડ માટે અરજદારની વિનંતી પર

વિચાર કરવો યોગ્ય અનુભવીએ છીએ જે તેના બદલે અરજદારને ઈક્વિટીમાં મેળવવા માટે હકદાર હોઈ શકે તેવી ન્યાયી રાહત હશે.

ઉચ્ચ અદાલતે એ પણ નોંધ્યું હતું કે જોકે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે લગભગ રૂપિયા ૧૪.૯૦ લાખની ચીજવસ્તુઓ ઉપાડી લેવામાં આવી હતી, પરંતુ વસ્તુઓનો કોઈ ચોક્કસ સંકેત મળ્યો ન હતો.માત્ર તે જ આધારે ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે જ્યારે રિટ અરજદારે દાવો કર્યો હતો કે તેણે રૂપિયા ૩,૭૫,૩૦૦ નો માલ લીધો છે અને અપીલકર્તા-કોર્પોરેશન પાસે ૧૧ લાખ રૂપિયાની રકમ જમા કરાવી છે, ત્યારે બાદમાં તેણે રિટ અરજદારને રૂપિયા ૮.૫ લાખની રકમ પરત કરવાની હતી.ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

અપીલના સમર્થનમાં, અપીલકર્તા-નિગમ અને તેના પદાધિકારીઓ માટે વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉચ્ચ ન્યાયાલયના તારણો શરતોમાં વિરોધાભાસી છે.એક તરફ ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે વાસ્તવિક પ્રશ્નો પર રિટ પિટિશનમાં ચુકાદો આપી શકાતો નથી.આશ્ચર્યજનક રીતે આ નિષ્કર્ષ પછી, ઉચ્ચ અદાલતે રિટ અરજદારના દાવાઓના આધારે ૮.૫૦ લાખ રૂપિયાની ચુકવણીનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.કોર્પોરેશન દ્વારા તેના

દાવાને સાબિત કરવા માટે પુષ્કળ દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા કે રિટ અરજદારે લગભગ રૂપિયા ૧૪.૯૦ લાખનો માલ ઉપાડ્યો હતો. રિટ અરજદારે કારના ઉલ્લંઘનનો આરોપ લગાવ્યો હતો અને અત્યંત વિવાદિત તથ્યાત્મક સ્થિતિ પર ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ (ટૂંકમાં 'બંધારણ') ની કલમ ૨૨૬ હેઠળ રાહત માટે વિનંતી કરી હતી જે સ્પષ્ટ રીતે અસમર્થનીય છે. રિટ પિટિશન પર વિચાર થવો જોઈએ નહીં.

જવાબમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૧-લેખિત અરજદારના પાવર ઓફ એટર્ની ધારક શ્રી સદા નંદ મિશ્રાએ રજૂઆત કરી હતી કે કોઈ તથ્યાત્મક વિવાદ નથી. હકીકતમાં, અપીલકર્તા-કોર્પોરેશન મુદ્દાઓને મૂંઝવણમાં મૂકવાના દષ્ટિકોણથી અને અસમર્થનીય વિવાદો રજૂ કરે છે. એવું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે અપીલમાં નિષ્ફળતાની આશંકામાં કોર્પોરેશન દ્વારા સમાધાન પર પહોંચવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. તે પોતે જ અપીલને નકારી કાઢવાનો આધાર છે.

સ્પષ્ટતા દ્વારા, અપીલકર્તા-કોર્પોરેશનના વિદ્વાન વકીલે રિટ અરજદાર અને અપીલકર્તા-કોર્પોરેશન વચ્ચેના પત્રવ્યવહારને રેકૉર્ડ પર લાવ્યા. એવું લાગે છે કે વિવાદને ઉકેલવા માટે કોર્પોરેશન સમાધાનની શક્યતા શોધવા માંગતી હતી. પરંતુ રિટ અરજદારે રૂપિયા ૧૮.૪૬ લાખનો દાવો કર્યો હતો જેમાં નીચેની રકમનો સમાવેશ થાય છે:

૧	ઉચ્ચ ક્રમ મુજબની રકમ ઓરિસ્સાની અદાલત	૮. ૫૦ લાખ રૂપિયા
૨	તેના પર ઉપાર્જિત વ્યાજ	૬. ૧૨ લાખ રૂપિયા
૩	સુરક્ષા નાણાં (ઇ. એમ. ડી.)	<u>૨.૭૫ લાખ રૂપિયા</u>
૪	વધારાની થાપણ	<u>૧. ૦૯ લાખ રૂપિયા</u>
		૩. ૧૮.૪૬ લાખ

તેઓ સમાધાન કરવા માંગતા ન હતા અને કોર્પોરેશન પર ઉપરોક્ત રકમ ચૂકવવાનો આગ્રહ રાખ્યો હતો.

હાઈકોર્ટના ચુકાદાનું ખાલી અવલોકન દર્શાવે છે કે મનની સ્પષ્ટ બિન-અરજી હતી.એક તરફ ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે વિવાદિત પ્રશ્નોને રિટ પિટિશનમાં ન લઈ શકાય.એવું પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે વિવાદનો સાર કારણો ભંગ હતો.ઉપરોક્ત તારણો પર પહોંચ્યા પછી ઉચ્ચ

અદાલતે રિટ અરજીને ફગાવી દેવી જોઈતી હતી.આશ્ચર્યજનક રીતે, ઉચ્ચ અદાલતે માત્ર રિટ અરજદારના દાવા પર અને ખૂબ જ વિચિત્ર તર્ક પર કેસની તપાસ શરૂ કરી હતી કે અપીલકર્તા-નિગમે દાવો કર્યો હતો કે ઉઠાવવામાં આવેલી વસ્તુઓની કિંમત લગભગ રૂપિયા ૧૪.૯૦ લાખ હતી, પરંતુ કોઈ વિગતો ખાસ આપવામાં આવી ન હતી.હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલા પ્રતિ-સોગંદનામા પરથી એ સ્પષ્ટ છે કે રિટ અરજદારના દાવાને વિવાદિત કરતી સંબંધિત વિગતો આપવામાં આવી હતી.રિટ અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી કલમોનું મૂલ્ય એક વિવાદિત તથ્યાત્મક પ્રશ્ન છે.જ્યાં હકીકતનો જટિલ પ્રશ્ન સામેલ હોય અને આ બાબતને તથ્યાત્મક પાસાઓ પર સંપૂર્ણ પુરાવાની જરૂર હોય, ત્યાં ઉચ્ચ અદાલતે રિટ અરજીને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ નહીં.ઉચ્ચ અદાલતે બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ કે નહીં તે મોટાભાગે વિવાદની પ્રકૃતિ પર નિર્ભર કરશે અને જો વિવાદ વાસ્તવિક વિવાદમાં ગયા વિના ઉકેલી શકાતો નથી, તો ઉચ્ચ અદાલતે રિટ અરજીને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ નહીં.ઉપર નોંધ્યા મુજબ, રિટ પિટિશન મુખ્યત્વે કરારના ઉદ્વેગનના આરોપ પર આધારિત હતી.પ્રશ્ન એ છે કે શું રિટ પિટિશનમાં વિરોધી પક્ષની કાર્યવાહી કરારની જવાબદારીના ઉદ્વેગન સમાન છે કે કેમ તે આખરે હકીકતો પર આધાર રાખે છે અને તેની તપાસ કરવા માટે ભૌતિક પુરાવાઓની જરૂર પડશે અને આવા કિસ્સામાં રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ થવો જોઈએ નહીં.

(જુઓ:બિહાર રાજ્ય વેરસસ જૈન પ્લાસ્ટિક એન્ડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ, [૨૦૦૨] ૧ એસસીસી ૨૧૬).

ઘણા કેસોમાં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે જ્યાં વિવાદ હકીકતના પ્રશ્નોની આસપાસ ફરે છે, ત્યાં આ બાબતને બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ નહીં.(જુઓ:સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વેરસસ સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા કેન્ટીન એમ્પ્લોઈઝ યુનિયન અને અન્ય, [૧૯૯૮] ૫ સેક્ટર ૭૪, ચેરમેન, ગ્રીડ કોર્પોરેશન ઓફ ઓરિસ્સા લિમિટેડ (ગ્રિડકો) અને અન્ય વિરુદ્ધ સુકામણી દાસ (શ્રીમતી) અને અન્ય, [૧૯૯૯] ૭ એસસીસી ૨૯૮).

તાત્કાલિક કેસમાં ઉચ્ચ અદાલતે પોતે અવલોકન કર્યું છે કે હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ હતા અને તેમ છતાં નિર્દેશો આપ્યા જાણે કે તે દાવામાં નાણાંના દાવાનો ચુકાદો આપી રહ્યો હોય.કોર્સ સ્પષ્ટ રીતે અસ્વીકાર્ય છે.(જુઓ:જનરલ મેનેજર કિસાન સહકારી ચિની મિલ્સ લિમિટેડ, સુલતાનપુર યુ. પી. વિરુદ્ધ શત્રુઘ્ન નિષાદ અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૮ એસ. સી. સી. ૬૩૯, રાઉરકેલા શ્રમિક સંઘ વિરુદ્ધ સ્ટીલ ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૪ એસ. સી. સી. ૩૧૭).

નેશનલ હાઈવે ઓથોરિટી ઓફ ઈન્ડિયા વર્સસ ગંગા એન્ટરપ્રેસ અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૭ એસ. સી. સી. ૪૧૦ માં, આ અદાલત દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે કરારના ઉદ્દેશ્યને કારણે ઉદ્ભવતા દાવામાં રિટ પિટિશન જાળવવા યોગ્ય છે કે કેમ તે પ્રશ્નનો જવાબ પહેલા હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવો જોઈએ કારણ કે તે મામલાના મૂળ સુધી જશે. રિટ અરજદારે અમાન્ય સંજોગો માટેની તેની શોધમાં ચાતુર્ય દર્શાવ્યું હતું; પરંતુ રિટ પિટિશન કરારની જવાબદારીઓ પર મહાભિયોગ લાવવા માટે યોગ્ય ઉપાય નથી. (જુઓ: હરશંકર અને અન્ય વગેરે વેરસસ નાયબ આબકારી અને કરવેરા કમિશનર અને અન્ય, એ આઈ આર (૧૯૭૫) એસ સી ૧૧૨૧ અને વિભાગીય વન અધિકારી વિરુદ્ધ વિશ્વનાથ ટી કંપની લિમિટેડ, એ આઈ આર (૧૯૮૧) એસ સી ૧૩૬૮.

મેસર્સ રાધાકૃષ્ણ અગ્રવાલ અને અન્યો વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ બિહાર એન્ડ અન્યો, એ આઈ આર (૧૯૭૭) એસ સી ૧૪૮૬ માં, રાજ્ય અથવા તેના એજન્ટો દ્વારા કથિત જવાબદારીના ઉદ્દેશ્યને સ્થાપિત કરી શકાય તેવા કેસોના પ્રકારોની ગણતરી કરવામાં આવી હતી. સૂચવેલ ત્રીજી શ્રેણી એ છે કે જ્યાં રાજ્ય અને બિન-વૈધાનિક અને સંપૂર્ણ કરારથી પીડિત વ્યક્તિ વચ્ચે કરવામાં આવેલ કરાર અને પક્ષકારોના અધિકારો અને જવાબદારીઓ કરારની શરતો અને રાજ્યની કાર્યકારી સત્તાના ઉપયોગ દ્વારા સંચાલિત થાય છે. વર્તમાન કેસ ઉપરોક્ત શ્રેણી દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યો છે. કરારના ઉદ્દેશ્યને સુધારવા માટે સત્તાવાળાઓને

દબાણ કરવા માટે કલમ ૨૨૬ હેઠળ કોઈ રિટ ઓર્ડર જારી કરી શકાતો નથી;
શુદ્ધ અને સરળ.જ્યારે તથ્યાત્મક વિવાદો સામેલ હોય ત્યારે તે વધુ થાય છે.

સ્થિતિથી ઉપર ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો ચુકાદો સ્પષ્ટ રીતે બિનટકાઉ
છે અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.જો કે, આ બાબતમાં અમારી દખલગીરી રિટ
અરજદારના કાયદામાં ઉપલબ્ધ અન્ય કોઈ ઉપાય માંગવાના માર્ગમાં ઊભા નહીં
થાય.

અપીલની મંજૂરી છે.પરંતુ સંજોગોમાં ખર્ચની બાબતમાં કોઈ આદેશ
વિના.

બી બી બી

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used*

for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.